

Miliardy geneticky modifikovaných vajec se připravují na vstup do obchodů s potravinami

- CZ24 News | 6. května 2022

Zásah do DNA nosnice by měl zajistit, aby vejce obsahující samčí mláďata svítla. To usnadňuje jejich třídění. Podle směrnic EU takový zásah nevyžaduje žádné zvláštní povolení ani označení geneticky modifikovaných vajec uváděných na trh.

Smažená vejce, míchaná vejce, vejce k snídani. Poptávka po vejcích je vysoká, ať už se jedná o koláče nebo omelety. V roce 2021 [podle](#) Spolkového ministerstva zemědělství zkonzumoval každý Němec v průměru 238 vajec.

V Izraeli byl nyní vyvinut speciální postup genetického inženýrství, který způsobuje odumírání mužských embryí ve vajíčku. To představuje pro spotřebitele problém, protože podle EU nemusí být geneticky modifikovaná vejce ani kuřata odpovídajícím způsobem označena.

Izraelská začínající společnost s názvem [eggXYt](#) našla způsob, jak opticky označit vajíčka mužských embryí ([více](#)). Postup funguje pomocí genetických nůžek, přesněji pomocí postupu CRISP/Cas. K čemu to je?

Kuřata jsou v tomto procesu geneticky modifikována tak, aby se z nich nevylíhli samci. Ty jsou dle firmy pro produkci vajec a masa nežádoucí. Podle Spolkového ministerstva zemědělství bylo donedávna jen v Německu ročně usmrceno 45 milionů kuřat krátce po vylíhnutí. Celosvětově se jedná o přibližně čtyři miliardy vajíček kohoutů.

20. května 2021 schválil německý Spolkový sněm zákon, který od 1. ledna 2022 oficiálně zakazuje zabíjení mláďat. Proto produkční firmy hledají nové způsoby, jak „vyřadit nežádoucí samčí mláďata“ ještě před jejich vylíhnutím.

Čtyři miliardy geneticky modifikovaných vajec ročně

Sdružení konvenčních a ekologických farem v Německu nazvané *Arbeitsgemeinschaft bäuerliche Landwirtschaft* ([AbL](#)) popisuje metodu izraelské společnosti takto: „Smrtící gen má být předán pouze samčímu potomstvu, což způsobuje, že mláďata (embrya) hynou již ve vajíčku. Samičí potomstvo se má zároveň normálně vyvíjet a být využíváno jako nosnice.“

AbL se vyjadřuje k „důležitým otázkám zemědělské a obchodní politiky a zaujímá k nim stanoviska“, v nichž zastupuje jednotlivé německé zemědělce.

I nejmenší finanční příspěvek velice pomáhá! Děkujeme!

CHCI PŘÍSPĚT

Izraelská společnost eggXYt na svých webových stránkách uvádí, že „revolučním způsobem mění proces líhnutí“ a dělá svět „lepšíím místem“.

Konkrétně uvádí:

1. Ročně zachráníme životy více než čtyř miliard mláďat tím, že zabráníme jejich zbytečnému vylíhnutí.
2. Ušetříme průmyslu stovky milionů dolarů ročně tím, že nebudeme muset plýtvat polovinou kapacit jejich líhní a platit lidi, kteří identifikují a zabíjejí samce na konci inkubační doby.
3. Dodáváním neinkubovaných samčích vajec na potravinářský trh zvyšujeme celosvětovou nabídku potravin o více než čtyři miliardy vajec ročně.

Na cestě k patentu

Nový postup vnáší do samčího pohlavního chromozomu nosnic materiál DNA pro fluorescenční protein. Když se jejich vajíčka se samčími embryi podrží pod UV světlem, září žlutou fluorescenční barvou.

Podle platformy transGEN.de lze tímto způsobem rozlišit mužské a ženské embryo již po snesení. Platformu založil v roce 1997 Gerd Spelsberg, který je zakladatelem a projektovým manažerem internetové platformy. Dnes ji provozuje Fórum pro bio a genetické technologie, Spolek pro podporu společenské diskusní kultury (*Forum Bio- und Gentechnologie, Verein zur Förderung der gesellschaftlichen Diskussionskultur e. V.*).

„Spotřebitelé jsou stále znepokojeni, protože genetické inženýrství se v potravinách vyskytuje již dlouho, ale neexistují žádné označení takových výrobků. Potravinářský průmysl hledá způsoby, jak zákazníkům sdělit skutečnou situaci,“ říká již v roce 1998 Gerd Spelsberg.

Společnost AbL upozorňuje spotřebitele, že tento postup i zvířata ji byly zaregistrovány k patentování a mají být uvedeny na trh ve spolupráci s americkou společností. Žadatelé o patent dle AbL tvrdí, že jejich technologie je „stoprocentně bezpečná“ a že „v genetickém materiálu nosnic nelze nalézt žádné geny cizího druhu“.

„Zdá se, že tato tvrzení jsou dostatečná k tomu, aby Evropská komise vyňala nosnice a jejich vejce ze zákonem požadovaného schvalovacího testování a označování,“ kritizuje AbL postup Evropské komise, pro který dle AbL neexistuje „žádný právní základ“.

Je GMO otázka interpretace?

Podle nařízení [EU č. 1829/2003](#) o geneticky modifikovaných potravinách a krmivech (zde čl. 3 odst. 1 a čl. 15 odst. 1) musí být geneticky modifikované organismy (GMO) před uvedením na trh podrobeny hodnocení bezpečnosti. To vyvolává otázku, zda jsou nosnice a vejce vyprodukované výše uvedenou metodou geneticky modifikovanými organismy, či nikoli.

Na tuto otázku odpovídá komisař EU pro zdraví a bezpečnost potravin záporně. „Podle dostupných informací se transgen přenáší pouze do samčích embryí, ale ne do samičích embryí, ze kterých vyrostou tyto nosnice,“ uvádí se v odůvodnění.

Na rozdíl od samčích vajec označených touto metodou nejsou nosnice považovány za geneticky modifikované organismy. Komise EU [informovala](#) německý Spolkový úřad pro ochranu spotřebitele

a bezpečnost potravin, že v konečném důsledku není nutné žádné zvláštní povolení – ani pro nosnice, ani pro jejich vejce.

Jak to je se samčími vejci?

Genetické inženýrství se zadními vrátky

AbL s však s postojem Komise nesouhlasí a v dopise se společně institutem Testbiotech (institut pro nezávislé posuzování dopadů v oblasti biotechnologií založený v roce 2009 v Mnichově) obrátila na přímo na Evropskou komisi. V dopise varují před „tajnou deregulací kontroverzního genetického inženýrství CRISPR/Cas zadními vrátky“. Takový postup by podle nich měl dalekosáhlé důsledky pro spotřebitele, výrobce potravin a obchod s potravinami.

Právní předpisy EU stanovují, že všechny organismy, které jsou výsledkem procesů genového inženýrství, musí podléhat schvalovacímu řízení a musí být sledovatelné a označené. Význam uplatňování těchto požadavků i na potomky geneticky modifikovaných zvířat podtrhují výsledky základního výzkumu: „Ty ukazují, že potomci zvířat, jejichž genetický materiál byl geneticky upraven pomocí CRISPR/Cas, jsou postiženi nechtěnými změnami, které jsou spojeny se specifickými riziky,“ uvádí se v dopise.

Organizace kritizují to, že Evropská komise na jedné straně připouští, že nové metody genového inženýrství mohou vyvolat nechtěné genetické změny, a zároveň zastává stanovisko, že tyto změny není třeba podrobněji zkoumat.

Otevřený dopis Özdemirovi

Annemarie Vellingová, odbornice na genetické inženýrství z AbL, vyzývá [v otevřeném dopise](#) spolkového ministra zemědělství Cema Özdemira, aby se „zasadil o přísnou regulaci nového genetického inženýrství ve smyslu principu předběžné opatrnosti a zastavil genetické inženýrství kuřat a vajec“.

Podle jejího názoru by potomci postižených chovných slepic museli rovněž podléhat regulaci genetického inženýrství. „To je v souladu s takzvaným procesně orientovaným přístupem, který je stanoven v právních předpisech EU o genovém inženýrství. To nesmí být ze strany Evropské komise narušeno,“ říká Vellingová. Komise se podle ní „tajně snaží změnit paradigma“, podle něhož se hodnotí pouze konečný produkt, ale ne proces.

Spolkový ministr zemědělství Cem Özdemir se musí dle Vellingové zasadit o to, aby Evropská komise svůj názor přehodnotila, a měl by to sdělit také výrobní společnosti.

Kromě toho AbL a Testbiotech požadují, aby EU vypracovala spolehlivá a řádná kritéria, která by se uplatňovala s ohledem na přínosy – jako v případě transgenních kuřat. Tato kritéria by měla zahrnovat také důkladné posouzení alternativ.

V případě, že se budou vejce od transgenních nosnic označovat, budou producenti čelit dalším potížím, protože slepičí vejce od geneticky modifikovaných chovných slepic se v obchodě netěší velké přízni.

Podle nedávného reprezentativního průzkumu sdružení Lebensmittel ohne Gentechnik (VLOG) požaduje 85 % dotázaných spotřebitelů, aby vejce od slepic, které pocházejí z geneticky modifikovaného chovu, byla označena jako geneticky modifikovaná. 70 % respondentů také uvedlo, že by si taková vejce nekoupili.

Sledujte nás na Telegramu: t.me/cz24news

AUTOR: Susanne Ausic

[ZDROJ](#)